

TIETOTEOLLISUUDESTA UUSI KASVUALA

Keski-Pohjanmaa on ottamassa rohkean askeleen kohti osaamisyhteiskuntaa. Alueellisen kilpailukyvyyn päätekijäksi on noussut osaaminen. Tämän sanan taakse kätkeytyy paljon: jolla sitä on, pärjää ja menestyy, jolta sitä puuttuu, kurjistuu. Seuraavaan EU:n ohjelmakautteen (2000-2006) Keski-Pohjanmaa on lähdössä tosimelellä. Sitä osoittaa jo se, että puolet seuraavan ohjelmakauden varoista eli noin 140 mmk ollaan suuntaamassa osaamista tukeviin ja korkeaa teknologiaa palveleviin hankkeisiin ja niiden markkinointiin. On selvää, että maakunnan on oltava mukana tässä kehityksessä. Muutoin putoamme keltasta.

Valittu strategia tuo haasteita myös Chydenius-Instituutille. Tietoteollisuuden koulutuksesta on syntymässä uusi ja nopeasti kasvava toimiala Chydenius-Instituuttiin. Syksyn aikana teimme hankesuunnitelmat ohjelmistotekniikan maisteriohjelmasta, ohjelmisto- ja koulutusteknologian laboratorion sekä eräistä muistakin tietoteollisuusprojekteista (LET- ja RAI-ohjelmat). Vuodenvaihteessa hankkeiden rahoitus vahvistui ja projektit käynnistyvät vuoden 1999 aikana. Hankkeet ovat suuruudeltaan yhteensä noin. 12 mmk.

Yhteistyö yliopistojen kanssa on myös laajenemassa ja tiivistymässä. Jyväskylän ja Oulun yliopistojen rehtorit asettivat vuodenvaihteessa yhteisen työryhmän, jonka tehtävänä on laatia suunnitelma Oulun ja Jyväskylän yliopistojen yhteistyönä järjestettävän tietoteollisuuden koulutuksen ja tutkimuksen kehittämiseksi Chydenius-Instituutissa. Työryhmän tehtävänä on erityisesti tietotekniikan DI- ja maisterikoulutuksen suunnittelu. Työryhmä jättää ehdotuksensa yliopistojen rehtoreille kevään 1999 aikana. Tietotekniikan koulutus ja tutkimus Chydenius-Instituutissa luovat kestävän pohjan maakunnan

valitsemalle tietostrategialle. Sen pohjalle voidaan rakentaa muu osaaminen ja yritystoiminta maakunnassa. Yhteistyö vahvistaa myös merkittäväällä tavalla Chydenius-Instituutin asemaa modernina verkostoyliopistona.

Vuonna 1998 Chydenius-Instituutissa suoritettiin yhteensä 43 maisterin tutkintoa. Chydenius-Instituutin opiskelijamäärä oli yhteensä 4 218. Täydennyskoulutukseen osallistui yli 2500 opiskelijaa, avoimeen yliopistopetukseen 1554 opiskelijaa ja opettajakoulutukseen 113 opiskelijaa. Kokonaisopiskelijamäärä ylitti nyt ensimmäisen kerran 4 000 rajan. Voimakkainta kasvu oli täydennyskoulutuksessa. Tutkimusprojekteja oli käynnissä yhteensä 34. Päätoimisen henkilökunnan määrä vuodenvaihteessa oli 75.

Jos arvioimme toimintavuoden tuloksia suhteessa asetettuihin tavoitteisiin, voimme todeta, että määrällisesti tulostavoitteet saavutettiin ja monilla aloilla ylitettiin. Se, että onnistuimme perustehtävässämme (= Keski-Pohjanmaan kehityksen tukeminen), on ulkopuolisten arvioitava. Jotain viitteitä onnistumisesta ja luottamuksesta kertoo se, että Chydenius-Instituuttia pidetään keskeisenä toimijana maakunnan kehittämistyössä. Chydenius-Instituutin asema maakunnan kehittämisyksikkönä on kiistaton.

Vuoden 1998 tuloksen on tehnyt Chydenius-Instituutin henkilökunta, joka on vahvasti sitoutunut yhteisiin päämääriin ja tavoitteisiin. Tästä esitän lämpimän kiitoksen kaikille. Jyväskylän yliopistoa ja muita sidosryhmiä haluan kiittää Anders Chydeniuksen ajatuksella: "Vapaus kuivat palaset ruokana on usein ihmiselle mieluisampi kuin runsas ravinto toisen vallan alaisena."

AVOIN YLIOPISTO

Avoin yliopisto toteutti toiminta-ajatustaan kertomusvuonna 1998 tarjoamalla aikuisille pohjakoulutuksesta riippumatta mahdollisuuksia yliopisto-opintoihin ja parantamalla yliopistotasaisen koulutuksen alueellista kattavuutta. Vuoden 1998 aikana Chydenius-Instituutin avoimen yliopiston asema suhteessa Jyväskylän avoimeen yliopistoon itsenäistyi huomattavasti. Chydenius-Instituutin avoimen yliopiston toimeenpanosuunnitelma vahvistettiin ensimmäistä kertaa Chydenius-Instituutin johtokunnassa ja lukuvuotta 1998-99 koskevassa yhteistyösopimuksessa Jyväskylän avoimen yliopiston kanssa määriteltiin selkeästi Chydenius-Instituutin yhteistoiminta-alue ja muita yhteistyön käytäntöjä, jotka toivat uusia velvoitteita ja vastuita Chydenius-Instituutin avoimelle yliopistolle.

Yhteistoiminta-alue laajeni Kalajokilaaksoon, ja yhteistoimintapaikkojen määrä kasvoi edellisvuoden neljästä toimintapaikasta peräti kymmeneen toimintapaikkaan – asetetut tavoitteet siis ylitettiin. Yhteistyö käynnistyi uusien toimintapaikkojen kanssa erinomaisesti alkaen avoimen yliopiston työntekijöiden vierailulla kevään ja kesän aikana kuskakin uudessa toimintapaikassa. Uusien velvoitteiden ja yhteistoiminta-alueen laajenemisen vastaanottaminen olivat siten tervetulleita ja miellyttäviä, joskin myös melkoisen haasteellisia tehtäviä.

Maakunnan opistojen kanssa tapahtuvan verkostoitumisen lisäksi verkostoitumista tehostettiin Chydenius-Instituutin sisällä. Yhteydet Chydenius-Instituutin muihin koulutus- ja kehittämispalveluja tuottaviin yksiköihin kehittivät entisestään: avoin yliopisto tarjosi varsin moniin koulutusohjelmiin sopivia opintoja ja ohjaus- ja neuvontapalveluja tukien ja monipuolistaen näin muiden yksiköiden toimintaa (mm. URA-palvelut, koulutusvoucher-palvelut, Albatrossi, maisteristartti, LAIKO, maisterihautomo, jatkokoulutusjärjestelmä). Avoimen yliopiston tarjontaa hyö-

dynsivät myös monien muiden oppilaitosten opiskelijat (mm. ammattikorkeakoulun, lukioiden ja muiden yliopistojen opiskelijat).

Vuoden 1998 aikana toteutui jo pidemmän aikaa harkinnassa ollut erityispedagogiikan opettajan palkkaaminen Chydenius-Instituutin avoimeen yliopistoon. Menestykselliset neuvottelut erityispedagogiikan laitoksen ja Jyväskylän avoimen yliopiston kanssa johtivat opettajan palkkaamiseen syyslukukauden 1998 alusta alkaen. Näin avoin yliopisto saattoi tarjota kasvatustieteen lisäksi myös erityispedagogiikan opetusta entistä paremmin koko yhteistoiminta-alueelle.

Avoimen yliopiston väylää koskevaa tiedottamista tehostettiin tekemällä esite Jyväskylän yliopiston väylävaatimuksista ja jakamalla sitä systemaattisesti tietyille kohderyhmille. Opiskelijoita tuettiin opintosuunnitelmien teossa ja opetustarjonnan suunnittelussa huomioitiin erityisesti väylän kautta hakeville asetetut kieli- ja viestintäopintojen vaatimukset. Yleisemmällä tasolla avoin yliopisto tiedotti toiminnastaan järjestämällä infotilaisuuksia tai vierailuja erilaisiin opiskelijaryhmiin ja lukioihin. Avoin yliopisto järjesti mm. pedagogisen iltapäivän Kokkolan kaupungin päivähoitoväelle. Chydenius-Instituutin avoin yliopisto oli mukana myös Suvissa eli Suomen virtuaalisen avoimen yliopiston toiminoissa ja siihen liittyvässä koulutuksessa. Ohjaus- ja neuvontapalvelujen lisäksi myös joitakin opintojaksoja voitiin tarjota tietoverkoissa suoritettavana.

Työyhteisön toimivuuden ja työssä viihtymisen parantamiseen pyrittiin mm. käymällä henkilökohtaisia keskusteluja, joiden pohjalta tulleista ideoista joitakin pystyttiin toteuttamaan jo lyhyellä aikavälillä. Esiin nousi myös useita pidemmän aikavälin yleisluontoisempia kehittämiskohteita, joiden työstäminen jatkuu edelleen.

Chydenius-Instituutin avoin yliopisto järjesti opetusta eri tasoilla yleisopinnoista aina syventäviin opintoihin saakka. Oppiaineita oli kaikkiaan 16, ja niitä oli kaikista Jyväskylän yliopiston tiedekunnista. Tavoitteeksi oli asetettu järjestää opetusta lähes 20 oppiaineessa, mihin ei aivan ylletty, koska yhteistoimintatapaikoissa jouduttiin perumaan muutamia oppiaineita ja uutena oppiaineena Chydenius-Instituutissa aloitettavaksi suunniteltu Nordiska kulturstudier jouduttiin lykkäämään taloudellisista syistä aloitettavaksi vasta seuraavana vuonna. Oma opetusta ei jouduttu perumaan lainkaan.

Perusopintoja järjestettiin 15 aineessa, aineopintoja kuudessa ja syventäviä opintoja kahdessa aineessa. Perusopintoja järjestettiin journalistiikassa, taidehistoriassa, aikuiskasvatuksessa, erityispedagogiikassa, ilmaisukasvatuksessa, kasvatustieteessä, ympäristökasvatuksessa, gerontologiassa, liikuntasuunnittelussa ja -hallinnossa (osia), terveyskasvatuksessa, ekologiassa ja ympäristönhoidossa, tietotekniikassa, filosofiassa, psykologiassa ja yhteiskuntapolitiikassa. Aineopintoja järjestettiin erityispedagogiikassa, ilmaisukasvatuksessa, kasvatustieteessä, filosofiassa, psykologiassa ja sosiologiassa. Syventäviä opintoja järjestettiin erityispedagogiikassa ja kasvatustieteessä. Yleis- ja kieliohjelmia järjestettiin kaikkiaan 21 kappaletta, joissa oli 14 erilaista kurssia.

Chydenius-Instituutin avoimen yliopiston netto-opiskelijamäärä oli 1177 ja brutto-opiskelijamäärä 1554. Molemmat luvut ylittivät vuodelle 1998 asetetut tavoitteet. Opintoviikkoja suoritettiin 5111, ja arvosanoja valmistui kaikkiaan 213, joiden joukossa avoimen yliopistomme historian ensimmäiset kasvatustieteen syventävät opinnot. Opetustunteja järjestettiin yhteensä 2410.

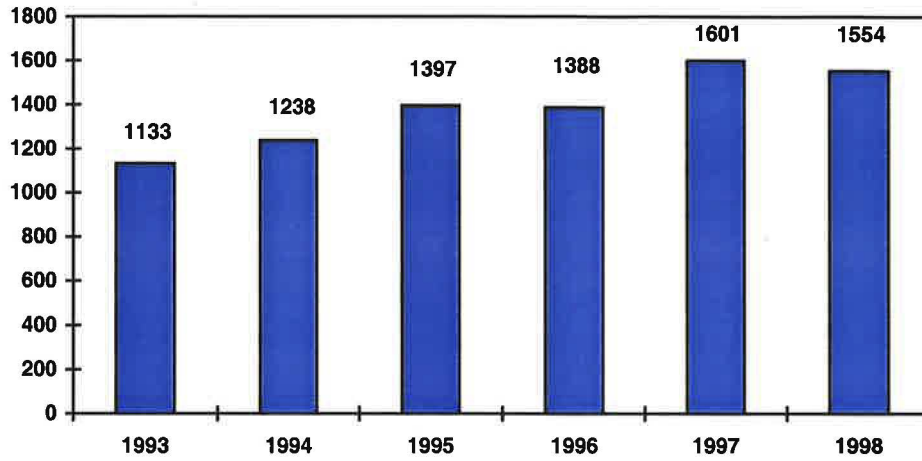
Edellä mainittujen lukujen osoittamaan toiminnan laajuuteen ja uuden tilanteen aiheuttamista velvoitteista selviytymiseen voidaan olla erittäin tyytyväisiä, etenkin kun huomioi-

daan niihin käytettävissä olleet taloudelliset ja henkilöstöresurssit. Avoimen yliopiston budjetin toteutuma oli vuonna 1998 2,1 mmk ja vakinaisuusluonteisia työntekijöitä oli yhteensä 6, joista yksi oli osa-aikainen. Lisäksi apuna oli yksi työllistetty toimistosihiteeri ja harjoittelija (3,5 kk).

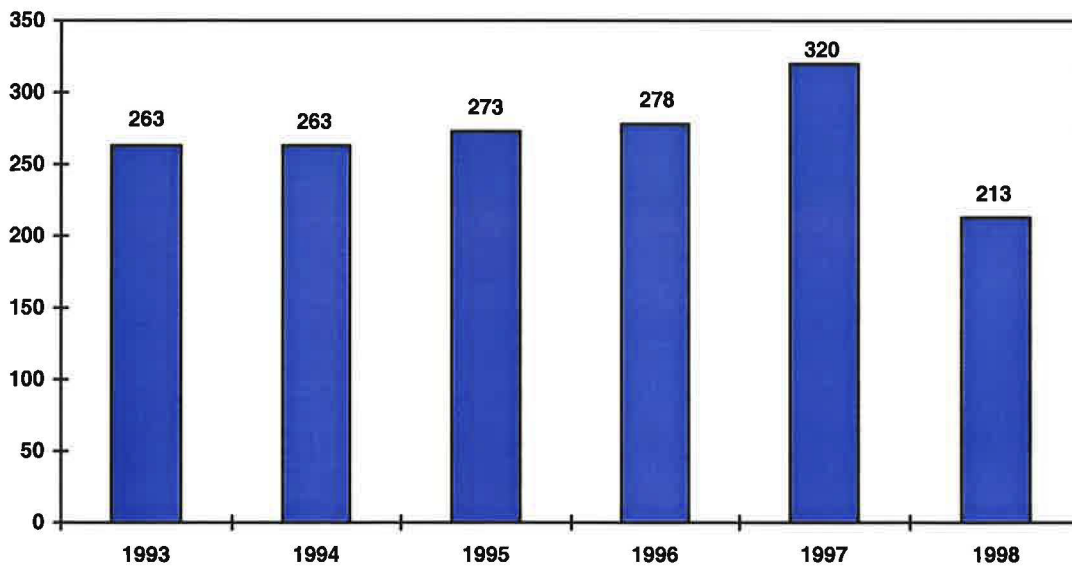
Suoritetuissa opintoviikoissa ja valmistuneissa arvosanoissa asetettuja tavoitteita ei saavutettu. Yksi tähän vaikuttava tekijä on se, että Chydenius-Instituutti on joutunut asteittain luovuttamaan yhä enemmän psykologian opetukseen ja sen organisointiin liittyviä tehtäviä Jyväskylän avoimelle yliopistolle. Vuosi 1998 oli ensimmäinen vuosi, jolloin Chydenius-Instituutin yhteistoimintapaikkojen kaikki psykologian opiskelijat kirjautuivat suoritteineen koko vuoden ajalta suoraan Jyväskylän avoimelle yliopistolle. Myös Chydenius-Instituutin oman opetuksen osalta jouduttiin luovuttamaan psykologiassa suoritetuista opintoviikoista 2/3 Jyväskylän avoimelle yliopistolle. Tavoitteena ollut oman psykologian opettajan palkkaaminen ei myöskään toteutunut Jyväskylän avoimen yliopiston torjuttua asian valmistelun.

Chydenius-Instituutti teki yhteistyötä vuonna 1998 avoimen yliopisto-opetuksen järjestämisessä Järviselän kansalaisopiston (Evijärvi), Kalajokilaakson ammatillisen aikuiskoulutuskeskuksen (AIKU/Kalajoki), Kannuksen kansalaisopiston, Kaustisen evankelisen kansanopiston, Keski-Pohjanmaan kesäyliopiston Pietarsaaren toimipisteen, Keski-Pohjanmaan opiston (Kälviä), Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopiston Ylivieskan toimipaikan, Raudaskylän kristillisen opiston (Ylivieska), Reisjärven kristillisen opiston ja Suomenselän kansalaisopiston kanssa (Kinnula). Läheistä yhteistyötä tehtiin myös Pietarsaaren suomenkielisen työväenopiston kanssa. Oma opetusta järjestettiin Kokkolassa ja Pietarsaassa ja yhteistoimintapaikkojen kanssa Kannuksessa, Kaustisella, Kälviällä, Lappajärvellä, Pietarsaassa, Reisjärvellä ja Ylivieskassa.

Avoimen yliopiston opiskelijamäärä 1993 - 1998

Avoimessa yliopistossa suoritettujen arvosanojen määrä 1993 - 1998

LUOKANOPETTAJIEN AIKUISKOULUTUS

Chydenius-Instituutissa järjestetty luokanopettajien aikuiskoulutus on vakiintunut pysyväksi osaksi Jyväskylän yliopiston opettajakoulutusta. Keväällä vietettiin opettajakoulutuksen 10-vuotisjuhlaa. Toiminta-ajatuksensa mukaisesti koulutus kehittää laaja-alaista opettajakoulutusta tarjoamalla vaihtoehtoisia koulutusväyliä monimuoto-opetuksen ja yhteistoiminnallisen oppimisen periaatteita soveltaen. Koulutus on suunnattu avoimen yliopiston väylää hyödyntäville, alaa vaihtaville sekä opetus- ja kasvatusalalla uudelleen suuntautuville aikuisille. Painopisteenä on ollut korkeakoulupedagogiikka ja siinä erityisesti opettajien aikuiskoulutuksen sisältöjen ja menetelmien kehittäminen.

Kuluneen toimintavuoden aikana käynnistyi laaja kehittämishanke, jonka tarkoituksena on pedagogisesti tarkoituksenmukaisten ja oppimisteoreettisesti perusteltujen tieto- ja viestintätekniisten opetus- ja oppimismuotojen käyttö, tutkimus ja kokeilu. Hankkeen lähtökohtana on ollut koko opettajakoulutusyhteisön motivointi ja tukeminen uusissa oppimisympäristöissä tarvittavien tietojen ja taitojen syventämiseen.

Luokanopettajien aikuiskoulutuksen opiskelijoiden sisäänotto on vakiintunut 35:een opiskelijaan. Kiinnostus aikuiskoulutukseen säilyi edelleen korkeana, hakijoita oli 244.

Vanhamuotoisen luokanopettajan tutkinnon suorittaneille tarkoitettu KM-ohjelma on vakiintunut osaksi luokanopettajien aikuiskoulutusta. Kuluneena vuonna opintonsa KM-ryhmässä aloitti 9 opiskelijaa. Syksyllä 1997 aloitetussa kasvatustieteen lisensiaatti- ja tohtorikoulutusryhmässä jatkoi opintojaan 11 opiskelijaa.

Chydenius-Instituutin luokanopettajakoulutuksesta valmistui vuoden aikana yhteensä 43 kasvatustieteen maisteria ja 5 erilliset luokanopettajan kelpoisuuteen johtavat opinnot suorittanutta. Kaiken kaikkiaan opettajakoulutuksessa oli vuoden aikana noin 113 opiskelijaa.

Opettajankoulutus on tehnyt tuloksellista yhteistyötä opetus- ja kasvatustieteiden tutkimuskeskusten kanssa, esim. opettajakouluttajien PD-ohjelmat, alkuopetuksen ja liikunnan sivuaineopinnot.

Opettajankoulutuksessa työskenteli vuoden aikana päätoimisesti 12 henkeä. Koulutusta järjestettiin lisäksi noin 30 tuntiopettajan ja 25 kokkolalaisen opetusharjoittelun ohjaajan voimin.

Kasvatustieteelliset tutkimushankkeet

Chydenius-Instituutissa tehtävän kasvatustieteellisen tutkimuksen painopisteenä on opettajakoulutukseen liittyvät tutkimushankkeet. Nämä suuntautuvat erityisesti aikuisten elämäkokemusta ja ammattitaitoa hyödyntävien opetusmenetelmien ja koulutuskäytäntöjen kehittämiseen sekä opettajakoulutuksen opetussisältöjen arviointiin ja uudelleenlinjaamiseen.

Inhimillisyys kasvatuksen ja koulutuksen tavoitteena

Kasvatuksen ja koulutuksen päämäärien kasvatustieteellisen erittelyä erityisesti modernin yhteiskunnan muutoksien ja ristiriitojen valossa. Muutoksien virrassa ja ristiriitojen paineessa emme kykene linjaamaan uudistuksia ja kehitystyötä ellei inhimillisyyden perusrakenteet yhteiskunnassa pysy voimassa.

Professori Juhani Aaltola

Lasten ja nuorten suhde kansalliseen kulttuuriin Keski-Pohjanmaalla

Tutkimuksessa kartoitettiin keskipohjalaisten lasten ja nuorten käsityksiä, kokemuksia sekä heidän ajatuksiaan kansallisesta kulttuurista ja sen tulevaisuudesta. Tutkimuksessa hahmotellaan myös sitä, millainen kosketuspinta näillä lapsilla ja nuorilla on kansalliseen kulttuuriin ja millaisen muutoksen keskellä nämä prosessit ovat.

Erikoistutkija Eila Aarnos yhdessä KM Merja Forslundin kanssa.

Nuorten alkoholikasvatus

Väitöskirjatutkimuksessa selvitettiin nuorten odotuksia ja tarpeita koulun alkoholiopetusta kohtaan. Tutkimuksessa verrattiin opettajien ja oppilaiden näkemyksiä toisiinsa. Tarkoituksena on luoda uusia sisällöllisiä ja menetelmällisiä valmiuksia opettajille ja opetuksen suunnittelijoille.

Yliopistonopettaja Raine Valli

Oppilas oman itsekontrollinsa rakentajana

Tutkimuksessa selvitettiin Lewinin kenttäteorian ja Locus of control -teorian perusteella oppilaiden mahdollisuuksia kehittää opettajan kontrollin määräästä ja omasta kehitystasostaan riippuen sisäistä itsekontrollia ja oman käyttäytymisen ohjaamista.

Erikoistutkija Eila Aarnos

Dialogi, oppiminen ja opettaminen erityisesti aikuiskoulutuksessa

Aikuis- ja korkeakoulupedagogiikan analyysiä modernin tietoteorian ja dialogin käsitteen valossa. Tutkimus kuuluu laajempaan opetus- ja ohjausmuotoja kehittävään tutkimusprojektiin, jonka tulokset on julkaistu joulukuussa 1998 ilmestyneessä raportissa "Teorian, käytännön ja ihmisten yhteys - opetusmuotojen kehittäminen luokanopettajien aikuiskoulutuksessa".

Professori Juhani Aaltola

Oppimistehtävien teoreettinen analyysi

Opiskelijan itsenäisen työskentelyn olennaisin osa on erilaisten oppimistehtävien tekemistä yksin tai omassa pienryhmässä. Hankkeessa saadaan kuvaa siitä, mitä tehtäviä tekemällä opiskelija valmistuu luokanopettajaksi ja kasvatustieteen maisteriksi sekä siitä, millainen tiedonpolku, opettajan professionaalinen prosessi niistä muotoutuu. Tutkimusraportti ilmestyi artikkelina kokoomateoksessa Aaltola ja Aarnos (toim.) Teorian, käytännön ja ihmisten yhteys (1998).

Erikoistutkija Eila Aarnos, erikoissuunnittelija Leena Isosomppi ja erikoissuunnittelija Kari Kiviniemi

Pitkäkestoinen työharjoittelu opettajankoulutuksessa

Opettajan työkokemusta omaaville aikuisopiskelijoille tarjottujen koulutusohjelmien puitteissa on pyritty kehittämään opiskelumuotoja opettajan työssä opiskelua varten sekä kehittämään nk. kenttäharjoitteluun soveltuvia yhteys- ja ohjausmuotoja. Tutkimuksen tarkoitus on kuvailla ja arvioida toteutunutta työharjoittelua opiskelijan ja koulutusohjelman tavoitteiden näkökulmista.

Erikoissuunnittelija Leena Isosomppi

Kuurojen kaksikielisten suomen kielen opetuksen opetusmenetelmiä kehittävä ja tutkiva hanke

Hanke toteutetaan Oulun kuulovammaisten koulun ja Chydenius-Instituutin yhteistyönä. LVP - Lukemaan Viittomisen Perusteella on lukemaanopettamisen menetelmä kuuroille oppilaille.

Tutkimusryhmään kuuluvat Anne Lehtovirta, Raisa Sieppi, Anne Vierelä ja Sirpa Ääri-Vähäkylä, ohjaajana erikoistutkija Eila Aarnos

Hollihaan ala-asteen englanninkieliset luokat: peruskartoitus

Kysymyksessä on tutkimus, jossa kartoitetaan Hollihaan ala-asteen englanninkielisten luokkien oppilaitten sosiaalista ja kielellistä taustaa ja vanhempien mielipiteitä kielikylvystä opetusmuotona. Kartoituksessa vertaillaan opettajien arvioimia oppilaitten äidinkielen ja englanninkielen taitoja.

Erikoissuunnittelija Jaana Laitinen

Avoimet oppimisympäristöt ja tietoverkot opettajankoulutuksessa

Hankkeen tarkoituksena on kehittää avoimiin ja moniviestinvälitteisiin oppimisympäristöihin perustuvaa tarkoituksenmukaista opetusta ja opiskelumateriaalia. Lisäksi tuleville opettajille tarjotaan virikkeitä tieto- ja viestintäteknikan soveltamiseen omassa työssä.

Assistentti Kirsi Siekinen

Verkko-opetuksen kehittämishanke

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu kehittää yhteistyössä Oulun ammattikorkeakoulun kanssa avointa verkostoammattikorkeakoulua (AVERKO). Hankkeessa painotetaan erityisesti yhteisöllisyyden merkitystä verkko-opetuksessa ja kiinnitetään huomiota

siihen, miten verkkopedagogisin järjestelyin voidaan tukea sekä opiskelijoiden keskinäistä että opettajien/tutoreiden ja opiskelijoiden keskinäistä vuorovaikutusta avoimessa oppimisympäristössä.

Erikoissuunnittelija Kari Kiviniemi

TÄYDENNYSKOULUTUS

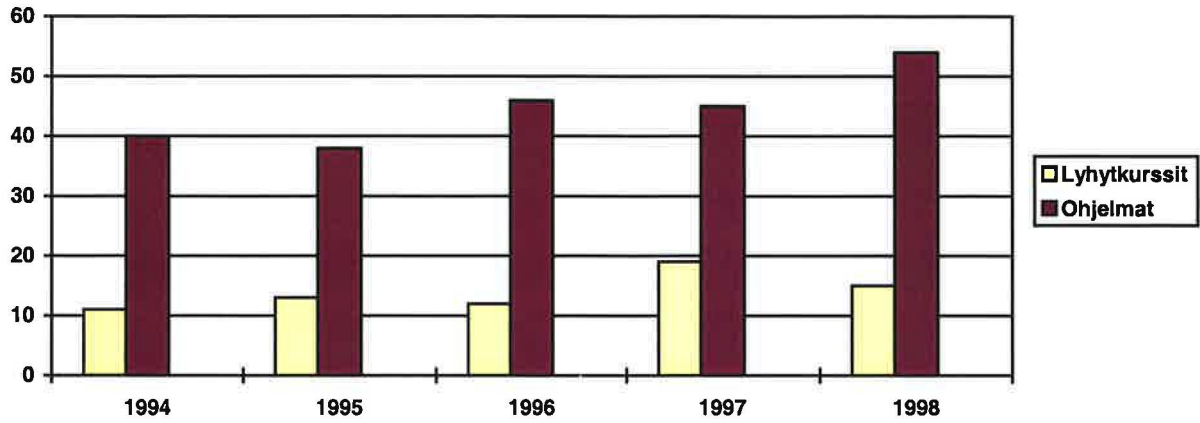
Chydenius-Instituutin täydennyskoulutuspalvelut tarjoavat yksilöille, yrityksille ja organisaatioille mahdollisuuden vastata muuttuvan työelämän haasteisiin. Koulutus- ja kehittämispalveluissa rakennetaan joustavia, vaihtoehtoisia kouluttautumismahdollisuuksia noudattaen monimuoto-opetuksen ja yhteistoiminnallisen oppimisen periaatteita. Palvelut perustuvat uuteen tieteelliseen tietoon ja hyvään kehittäjän etiikkaan. Täydennyskoulutus palvelee erityisesti Keski-Pohjanmaan maakuntaa, mutta järjestämme jatkuvasti myös valtakunnallisia koulutusohjelmia. Palvelut ovat painottuneet seuraaville aloille: opetus- ja kasvatusala, pk-yritykset, sosiaali- ja terveysala, työvoimakoulutukset ja uraohjaus sekä aluekehitystyö.

Täydennyskoulutus koostuu kahdesta osasta: Opetus- ja kasvatusalan täydennyskoulutus sekä Työelämän ja yritysten kehittämispalvelut. Vuonna 1998 täydennyskoulutusyksikköä johdettiin työpari johtamisen periaatteella tavoitteena tiivistää sen osien välistä yhteistyötä. Erityistä huomiota kiinnitettiin sisäiseen kehittämiseen ja käynnistettiin koulutusprosessin analysointityö. Näiden avulla halutaan sujuvoittaa työn tekemistä ja kiinnittää

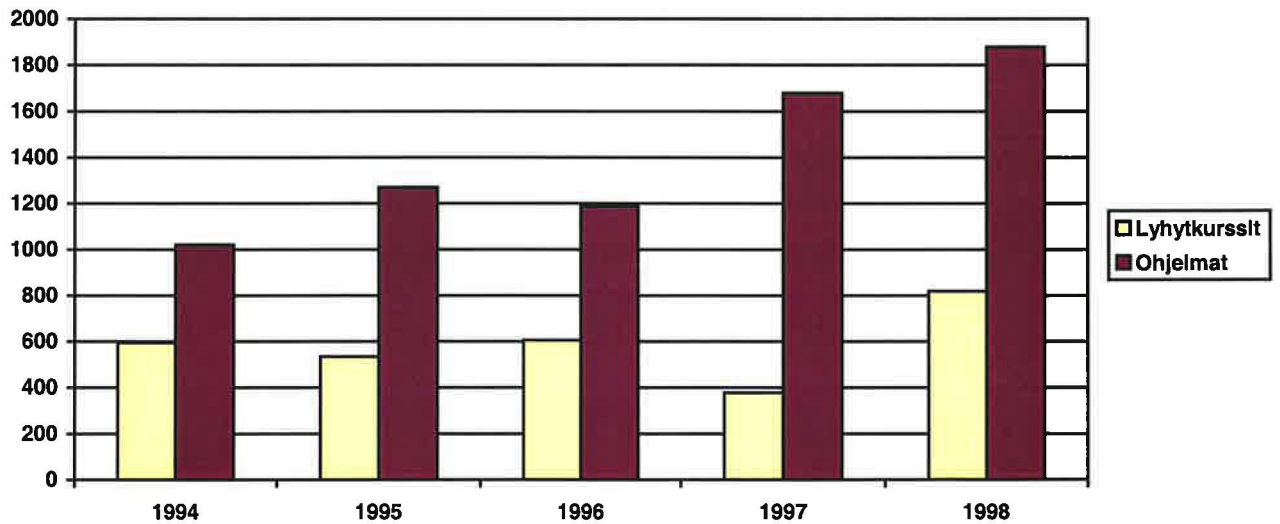
huomiota palveluiden laatuun. Kehittämistyötä jatketaan vuoden 1999 aikana.

Täydennyskoulutuksessa järjestettiin vuoden 1998 aikana 62 lyhytkurssia tai koulutusohjelmaa, näistä Opetus- ja kasvatusalan täydennyskoulutuksessa 34 ja Työelämän ja yritysten kehittämispalveluissa 28. Opiskelijoita täydennyskoulutuksessa oli yhteensä 2551 ja opetuspäiviä 824. Opiskelijamäärä on lisääntynyt vuodesta 1997 27%. Toiminta on edellisvuosien tapaan painottunut vahvasti pitkiin koulutuksiin ja täydennyskoulutusohjelmiin. Täydennyskoulutuksen liikevaihto kasvoi edellisvuodesta 34,5% ja oli vuonna 1998 11,08 mmk. Tärkeimpiä yksittäisiä rahoittajia olivat Opetusministeriö ja Työministeriö. Kurssimaksut ja muut maksupalvelutulot olivat myös tärkeä rahoituslähde. Lisäksi järjestettiin useita työnantajan tilauskoulutuksia. Täydennyskoulutuksessa työskenteli vuoden 1998 aikana 20 henkilöä kokopäivätoimisesti sekä 7 henkilöä osaaikaisesti. Verkostoyliopiston toimintaperiaatteiden mukaisesti koulutus- ja kehittämishjelmissä vieraili runsaasti eri yliopistojen, koulutusorganisaatioiden ja yritysten asiantuntijoita kouluttajina ja konsultteina.

Järjestetyt lyhytkurssit ja täydennyskoulutusohjelmat 1994 - 1998

Osanottajamäärät täydennyskoulutuksessa 1994 - 1998

Opetus- ja kasvatusala:

Opetus- ja kasvatusalan täydennyskoulutustarjonnan keskeinen osa muodostui opettajien pätevyyttä täydentävistä ja laajentavista ohjelmista. Painopiste oli pitkissä ohjelmissa. Lyhytkursseja tarjottiin osana modulaarista koulutustarjontaa, jolloin teemakoulutukset olivat osa pitkien ohjelmien sisältöä. Lyhytkurssit käsitelivät pääasiassa ajankohtaisia koulutuksen ja opetuksen teemoja. Räättälöityä tilauskoulutusta järjestettiin mm. Espoo-Vantaan, Kajaanin, Rovaniemen ja Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakouluille, Vimpelin koulutoimelle sekä Oppiva opisto – projekti kolmelle kansanopistolle.

Esi- ja alkuopetuksessa työskentelevien luokanopettajien ja lastentarhanopettajien koulutustarpeeseen järjestettiin 15 ov:n laajuiset sivuaineopinnot Kokkolassa ja Jyväskylän maalaiskunnassa. Luokanopettajien aikuis-koulutuksen opetussuunnitelman taito- ja taideainepainotteisuutta tuettiin käynnistämällä liikunnan sivuaineopinnot (15 ov). Järjestyksessä toinen työttömille suunnattu peruskoulussa opettavien aineiden ja aiheiden monialaiset opinnot - ohjelma (35 ov) saatiin päätökseen. Se laajensi osallistujien aiempaa opettajan kelpoisuutta luokanopettajana toimimiseen.

Aikaisemmin käynnistyneistä Professional Development (PD) -ohjelmista valmistuivat ensimmäiset opiskelijat. Yhteensä 10 henkilöä sai 40 ov:n laajuiset PD-opinnot valmiiksi vuoden 1998 aikana. Vuonna 1998 tarjottiin kolmenlaisia (PD) – ohjelmia: yleinen opetus- ja kasvatusalan PD, ammattikorkeakoulun opettajien PD sekä opettajankouluttajien PD. Vuoden 1998 aikana käynnistyi järjestyksessään toinen opettajankouluttajien PD, jossa opintonsa aloitti 32 opiskelijaa kymmenestä opettajankoulutusyksiköstä. Ohjelman erityisenä kehittämiskohteena ovat aikuiskoulutuksen verkkopedagogiset ratkaisut. Vuonna 1996 käynnistynyt Informaatioteknologia –

projekti saatiin päätökseen. 15 ov:n laajuisen opintojen lisäksi projektissa järjestettiin koulutusta informaatioteknologian hyödyntämisestä pienyrityksissä. Opetushallituksen rahoittamassa Suomi tietoyhteiskunnaksi – koulutuksessa 5 ov:n kokonaisuutta opiskeli 130 opettajaa Keski-Pohjanmaalta ja Vaasan seudulta. Opetushallituksen rahoittamana järjestettiin myös vieraalla kielellä opettaville 10 ov:n English Immersion and Teaching in English – koulutusohjelma, johon osallistui 35 opettajaa koko maasta. Edellisen tueksi järjestettiin myös 5 ov:n English Language Skills – koulutusohjelma.

Uutena koulutusohjelmana aloitettiin Länsi-Suomen lääninhallituksen rahoittamana 10 ov:n kouluttajakoulutus. Runsaan kiinnostuksen vuoksi käynnistettiin kaksi kurssia, joille osallistuu yhteensä 40 opiskelijaa eri puolilta Pohjanmaata. Maisterihautomo jatkoi työtään viivästyneiden yliopisto-opintojen loppuun saattamiseksi. Vuoden 1998 lopussa hautomossa oli 325 opiskelijaa eri puolilta Suomea. Maisterin tutkintoja valmistui yhteensä 34, näistä 8 Jyväskylän yliopistoon. Projekti jatkuu edelleen vuonna 1999. Kansainvälistä yhteistyötä tehtiin Tarragonan (Espanja) ja Tukholman (Ruotsi) yliopistojen kanssa Media and Teachers Training 2000 – hankkeen merkeissä. Hanke jatkuu vuonna 1999 opettajille järjestettävän media- ja informaatioteknologiakoulutuksen merkeissä.

EU-rahoitteinen Yrittäjyyskasvatus – projekti saatiin päätökseen, ja siihen liittyen ilmestyi kaksi julkaisua. Toinen esitteli käytännön yrittäjyyskasvatuksen esimerkkejä ja toinen oli opettajien asenteita yrittäjyyskasvatusta kohtaan selvittävä tutkimusraportti. Keski-Pohjanmaan ja Oulun ammattikorkeakoulujen kanssa aloitettiin yhteistyö Avoimen verkostoammattikorkeakoulun (AVERKO) puitteissa. Chydenius-Instituutti vastaa verkkopedagogisiin ratkaisuihin liittyvän selvitystyön tekemisestä. Yhteistyö jatkuu vuoden 1999 aikana.

Työelämän ja yritysten kehittämispalvelut

Pk-yritysten kehittämiseen suunnatut koulutus- ja kehittämishankkeet pohjautuvat suurelta osin EU:n tavoiteohjelmiin ja rakennerahastojen tukeen. Vuonna 1998 käynnistyi useita uusia hankkeita Kokkolanseudun tavoite 2-ohjelman tuella. Hyvin menestyneen Yritysinno – ohjelman kokemusten pohjalta käynnistyi Yritysinno 2, jonka tavoitteena on edistää yritysten tuoteideoita ja omia kehittämishankkeita. Ohjelmassa on aloitettu 7 laatupainotteista yritysten kehittämishanketta ja se jatkuu vuoden 1999 aikana. Pk-yritysten markkinoinnin kehittämissuunnitelmaan osallistuu 22 alueen yritystä, ja tavoitteena on uusien työpaikkojen synnyttäminen yritysten markkinointiosaamista kehittämällä. Projekti jatkuu vuonna 1999. Yritysten tutkimuspalveluita ja yhteyksiä yliopistoihin edistetään Tutkimusasiain- ja yhteistyöprojektin avulla. Tämä yrityksille maksuton palvelu osoitettiin tarpeelliseksi vuoden 1998 aikana ja se jatkuu edelleen. Ensimmäinen Tekes-rahoitteinen keskipohjalaisen yrityksen tutkimushanke käynnistyi projektin myötävaikutuksella. EU:n tavoite 4- ohjelman rahoituksella käynnistyi Yritys 2000 – ohjelma, jossa yritysten avainhenkilöt voivat suorittaa liiketaloustieteen alaan kuuluvia opintoja. 40 ov:n laajuiset opinnot on mahdollista täydentää aina MBA-tutkintoon saakka. Ensimmäinen 10 ov:n kokonaisuus tarjottiin syksyn 1998 aikana ja ohjelma jatkuu vuonna 1999.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoalan koulutusten painopisteenä olivat edelleen lapset ja perheet, terapia – ja kuntoutusmenetelmät sekä moniammatillinen yhteistyö. Vuonna 1998 käynnistyi Keski-Pohjanmaan ensimmäinen Kognitiivisen psykoterapian ylemmän erityistason 4-vuotinen koulutus. Vuoteen 2001 kestävä koulutuksen 17 opiskelijaa ovat eri puolilta Suomea. Järjestyksessä toisen Eriytistason perheterapiakoulutuksen opiskelijavalinnat tehtiin marraskuussa 1998 ja koulutus käynnistyy 1999. Seurannasta suojeleluun – lastensuojelun moniammatillinen koulutusohjelma saatiin päätökseen 1998.

Työssä jaksaminen - tilauskoulutuksia järjestettiin usealle eri organisaatiolle. 1998 käynnistyi Kokkolan Perusturvaviraston ja Kokkolan Terveyskeskuksen yhteinen tilauskoulutus Eettisyys hoitotyössä. Koulutukseen osallistuu yli 100 henkilöä ja se jatkuu vuonna 1999. Lyhytkurssina järjestettiin Perehdyttämiskoulutus huonokuuloisten lasten parissa toimiville.

Työministeriön rahoituksella järjestettiin useita työvoimakoulutuksia. Keko – ohjelmia oli käynnissä kaksi, toukokuussa päättyneet ProInno 5 sekä syksyllä käynnistynyt ja vuonna 1999 jatkuva Laatu ja ympäristö – KEKO. ProInno 5 –ohjelmaan osallistuneista 15 opiskelijasta 13 työllistyi, aloitti yritystoiminnan tai aloitti jatkokoulutuksen. Kaikkiaan ProInno – ohjelmia on järjestetty 5 ja ohjelmien yhteensä 80 osallistujaa ovat työllistyneet hyvin. Laatu- ja ympäristökysymysten asiantuntijatehtäviin valmentava KEKO-ohjelma on ensimmäinen laatuaan. Ohjelma on osoittautunut vaativaksi niin osallistujien kuin yritystenkin näkökulmasta, joita molempia on mukana 12. EU:n tavoite 3- ohjelman kautta rahoitettu Albatrossi II – projekti jatkaa aikaisempaa samannimistä projektia, jota toteutetaan yhteistyössä Keski-Pohjanmaan Ammatillisen Aikuiskoulutuskeskuksen kanssa. Projektiin sisältyy osaamis- ja ammattitaitokartoituksia, työnhakuryhmiä, 3 kk kestävä Antin Albatrossi- koulutus sekä Jokeri – ryhmä niille opiskelijoille, jotka eivät aloita työvoimakoulutusta, mutta haluavat tukea ja ohjausta työnhakuunsa. Projektin osallistujat ovat yli 25-vuotiaita, akateemisen tai opisto-tasoisien koulutuksen suorittaneita työttömiä. K-PAKK:n kanssa yhteistyössä jatkui myös PK-PROGO – koulutus, joka on osittain työttömille tarkoitettu ohjelma. Yrittävä Nainen – projektin viimeinen kurssi saatiin päätökseen vuonna 1998 ja siihen osallistui 18 opiskelijaa. Kokkolan kaupungin EU-rahoitteiseen Tienesti-projektiin liitettiin Chydenius-Instituutin Maisteristartti – projekti, jonka tavoitteena on ohjata nuoria ylioppilaita akateemisiin ammatteihin. Ensimmäinen kurssi käynnistyy vuoden 1999 alussa.

Opetusministeriön rahoituksella jatkoi toimintaansa Urapalvelu, jonka asiakaskunta on vuosittain kasvanut. 1998 opiskeluun, urasuunnitteluun ja työllistymiseen liittyviä ohjaus- ja neuvontapalveluja käytti 40 asiakasta. Osalle asiakkaista myönnettiin koulutusvoucheri, jonka tuella he suorittivat vuoden 1998 aikana n. 275 ov Chydenius-Instituutin ja Keski-Pohjanmaan Kesäyliopiston tarjoamia opintoja. Urapalvelu ylläpitää koulutus- ja työmahdollisuuksista tiedottavaa infopistettä ja lisäksi vuonna 1998 järjestettiin 2 ATK-alan lyhytkurssia. Ura-projekti 4 järjestettiin Opetusministeriön rahoituksella omaehtoisena, opintotukeen oikeuttavana koulutuksena. Ura-projekti on käytännössä toiminut myös väylänä Chydenius-Instituutin

Luokanopettajien aikuiskoulutukseen usealle opiskelijalle vuosittain.

De svenskspråkiga projekten vid Chydenius-Institutet har fortsatt och utvecklats under 1998. Projektverksamheten bestod av ett utvecklingsprojekt, Pilotprojekt för byautveckling, och ett utbildningsprojekt Utbildning av Landsbygdsutvecklare. Målgruppen för projekten har närmast varit byarna och befolkningen inom det svenskspråkiga 5b området, strax söder om Karleby. Pilotprojektet pågår till slutet av maj 1999 och dessutom pågår de tre nya lokala Leaderprojekten, som har utvecklats under Pilotprojektet. Behov av svenskspråkig verksamhet vid Chydenius-Institutet har också undersökts under året 1998.

TUTKIMUSOSASTO

Tutkimusosastolla tehdään monitieteistä yhteiskunta- ja aluetutkimusta sekä kvantitatiivisin että kvalitatiivisin metodein. Tutkimusosasto on projektiorganisaatio, jossa lähes kaikki hankkeet toteutetaan erillisrahoituksella. Ajankohtaisia painopistealoja ovat maaseutututkimus, kulttuuritutkimus, alueloudellinen tutkimus, koulutustutkimus sekä naistutkimus. Tutkimusosastolla tehdään soveltavaa tutkimusta että alueellista kehittämistä palvelevaa tutkimusta. Lisäksi tutkijat tekevät usein opinnäytetöitään stipendirahoituksella.

Vuoden 1998 aikana vietettiin Chydenius-Instituutin tutkimuksen 20-vuotisjuhlia, suoritettiin yksi tohtorintutkinto kulttuuritutkimuksen alalta sekä järjestettiin valtakunnallinen maaseutututkijataapaaminen Kaustisella.

Maaliskuussa 1998 pidetyssä 20-vuotisjuhlaseminaarissa "Tieto ja alue" pohdittiin Chydenius-Instituutin tutkimustoiminnan vaiheita, esiteltiin nykyisiä tutkimusaiheita sekä luotiin visioita Instituutin tulevaan kehitykseen verkostoyliopistona. Seminaarissa pitivät puheenvuoroja Chydenius-Instituutin kannatusyhdistyksen perustajajäsenistä Niilo Luukanen, kannatusyhdistyksen entisistä toiminnanjohtajista Nicke Andersson, Leo Granberg ja Seppo Raiski, Chydenius-Instituutin johtaja Mikko Viitasalo, Chydenius-Instituutin kannatusyhdistyksen puheenjohtaja, kaupunginjohtaja Antti Isotalus sekä kannatusyhdistyksen nykyinen toiminnanjohtaja Seija Virkkala. Seminaarissa pohdittiin tiedon ja tutkimuksen merkitystä alueille ja toisaalta miten alueet vaikuttavat tiedon muodostukseen. Seminaariraportti "Tieto ja alue" julkaistiin Selosteita ja katsauksia -sarjassa nro 24.

Toukokuussa 1998 Chydenius-Instituutin tutkimusosastolla juhlittiin Kari Ilmosen väitöskirjatyötä "Kulttuuri alueen käyttövarana. Kulttuuripolitiikan hallitsevat ja marginaaliset diskurssit Keski-Pohjanmaalla." Väitöskirja tehtiin Joensuun yliopiston yhteiskuntapolitiikan laitokselle. Tutkimuksessa selvitettiin keskipohjalaisten asukkaiden, taiteilijoiden ja avainhenkilöiden kulttuuripoliittisia arvostuksia kvantitatiivisin ja kvalitatiivisin metodein. Väitöskirjan tulkintakehikko luotiin Pierre Bordieun käsitteille koskien "symbolista kamppailua" eri sosiaalisilla kentillä. Lisäksi tutkimuksessa reflektointiin, mitkä ja miten tutkimukselliset tuotantoehdot vaikuttavat tutkimuksen tarkastelutapoihin ja johtopäätöksiin. Väitöskirjan julkaisivat Chydenius-Instituutti ja Joensuun yliopisto yhdessä ja se ilmestyi sarjassa Joensuun yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja N:o 32.

Elokuussa 1998 Chydenius-Instituutin tutkimusosasto järjesti Kaustisen kansantaiteenkeskuksessa valtakunnallisen maaseutututkijatapaamiseen aiheesta "Kulttuuri ja omaehtoisuus". Pääalustajina toimivat Pirkkoliisa Ahponen aiheesta "Kylähullut ja maailmankansalaiset" ja Juha Siltala aiheesta "Isäntä omalla maallaan ja maailmantalouden riippuvuudet". Eero Uusitalo loi katsauksen maaseutupolitiikan nykytilanteeseen ja maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän toimintaan. Teemaryhmissä pohdittiin mm. kulttuurin merkitystä, kaupungin ja maaseudun välistä vuorovaikutusta, paikallista omaehtoisuutta, maaseudun naisenergiaa, koulutusta sekä maaseutupolitiikkaa teemaryhmissä. Lisäksi kulttuurin merkitystä pohdittiin yleiskeskusteluissa. Maaseutututkijatapaamiseen osallistui noin 100 tutkijaa ja kehittäjää Suomen eri osista. Osallistujat saivat nauttia kansantaiteen keskuksen monipuolisesta kulttuuriannistasta: tanssista, musiikista ja näytelmistä. Iltamien juhlapuheen piti maakuntaneuvos Viljo S. Määttä ja tapahtumien musiikkitunnelmista huolehti Hannu Saha.

Chydenius-Instituutin kulttuurintutkimuksen perinteitä jatkettiin myös kulttuurintaloustieteen alaan kuuluvassa tutkimuksessa

"Kulttuurilaitosten taloudelliset vaikutukset". Tutkimuksen ensimmäisessä osassa selvitettiin kulttuurilaitosten (teatterit, orkesterit, taidemuseot, kulttuurihistorialliset museot) taloudellista tilannetta kymmenessä keskikoisessa kaupungissa. Tämän ensimmäisen osan tulokset raportoitiin Suomen Kuntaliiton julkaisussa "Kulttuurilaitosten yhteiskunnalliset vaikutukset" syksyllä 1997. Tutkimushankkeen toisessa osassa, joka toteutettiin pääosin vuonna 1998, selvitettiin teattereiden, orkestereiden, taidehistoriallisten museoiden sekä taidemuseoiden yleisön rahan käyttöä ja kulttuurilaitosten kerrannaisvaikutuksia viidessä kaupungissa. Tutkimushankkeessa pohdittiin myös kulttuurintaloustieteen perusteita. Toisen osan tulokset julkaistiin tutkimuksessa "Kulttuurilaitosten taloudelliset vaikutukset", joka ilmestyi Suomen Kuntaliiton julkaisusarjassa helmikuussa 1999.

Vuoden 1998 aikana jatkettiin myös maaseutututkimushankkeita. Tutkimushankkeessa "Maaseutu yrittämisen näyttämönä" selvitettiin maaseudulle muuttaneiden alunperin kaupunkilaisten yrittäjien kokemuksia maaseudun yrittäjyysilmapiiristä. Tutkimus perustui yli 20 yrittäjähaastatteluun sekä tutkijan analyysiin hänen omista kokemuksistaan maaseudulla yrittämisestä. Tutkimusraportti "Yrittäjäksi maalle – Maaseudun näyttämöt kaupungista muuttaneiden kokemina" ilmestyi vuonna 1998 Chydenius-Instituutin tutkimuksia -sarjassa nro 2/1998.

Maaseutuyrittäjyyttä tutkittiin myös hankkeessa "Yrittäjyys puheina ja käytäntöinä", jossa selvitettiin yrittäjyyteen liittyvää hallinnollispoliittista retoriikkaa ja sen suhdetta toimivan pienyrittäjän käytäntöihin. Tämänkin tutkimus perustuu yrittäjähaastatteluihin ja maaseutupolitiikan lähtökohtien arviointiin. Hankkeessa on pohdittu pohdittu yhteiskunnan ja yksilötason vaihtelevia perusteluja toimintamalleilleen ja tätä kautta pyritty ymmärtämään maaseutua ja sen asukasta osana yhteiskunnallista rakenteistumisprosessia. Tutkimuksen loppuraportti julkaistaan vuoden 1999 aikana.

Aiheen tiimoilta tutkija Petri Ruuskanen kirjoitti artikkelin "Rural Policy in Finland - Towards Flexible Specialization or Spatial Taylorism?", joka ilmestyy vuonna 1999 teoksessa Kasimis C. & Papadopoulos A.G. (eds) Local Responses to Global Integration.

Tutkimushankkeessa "Suomalainen maaseutu ekologisten ja yksilöllisten tarpeiden tyydyttäjänä -visio 2010" pohditaan maaseudun kehittämistä toimintatutkimuksen näkökulmasta. Keväällä 1998 alkaneessa tutkimuksessa luodaan lähitulevaisuuden visio suomalaisesta maaseudusta niin uusiutuvien luonnonvarojen hoidon kuin yksilöllisten elämisvaihtoehtojenkin areenana. Tutkimushanke on väitöskirjaksi tarkoitettujen artikkeleiden kokoava osa. Artikkeleiden aiheina ovat olleet luonnonmukainen viljely mahdollisuutena, vapautuksen ekologia, Lestijoen kehittäminen, oikeudenmukaisesti ja eettisesti tuotetut elintarvikkeet sekä maaseudun yrittäjyysilmapiiri.

Tutkimusta "Naisenergian hyödyntäminen maaseudun kehittämisessä" viimeisteltiin vuoden 1998 aikana. Hankkeessa pyrittiin luomaan toimintatutkimuksen keinoin lähtökohtia Keski-Pohjanmaan naisverkostojen toiminnalle sekä selvitettiin miten maaseudun naiset ovat spontaanilla verkostoitumisella toimineet yhteiskunnan uudelleenorganisoinnissa.

Vuoden 1998 aikana jatkui myös Punos -projekti, jossa kehitettiin kiertävää koordinoitua alueille naisverkostoille. Projektissa pyrittiin laajentamaan ja syventämään naisverkostojen toimintaa seutukuntapohjaisesti. Projektin aikana luotiin ja kehitettiin alueellisia naisverkostoja viidessä eri seutukunnassa sekä pohdittiin seutukuntien välisen verkostotoiminnan muotoja. Naisverkostotoiminnassa korostuu paikallisuus, sitoutuminen, omakohtainen osallistuminen, avoimuus sekä vuorovaikutuksellinen tiedottami-

nen. Projektin loppuraportti ilmestyi vuoden 1999 helmikuussa Selosteita ja katsauksia -sarjassa nro 28.

Kolmas Chydenius-Instituutissa vuonna 1998 käynnissä ollut naistutkimus liittyy ESR:n rahoittamaan Employment Now -yhteisöaloitteen "Development on Women's Own Terms" -kehitystä naisten ehdoilla -projektiin, jota toteutettiin entisen Vaasan läänin alueella 1996-1998. Tutkimus selvittää projektin koulutusohjelmiin osallistuvien naisten työllistymis- ja koulutusmahdollisuuksia ja johtavassa asemassa olevien naisten uralla etenemis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistämistä. Tutkimus seuraa naisten ja miesten tasa-arvoisten mahdollisuuksien toteutumista alueen kehittämisessä. Alueellisten resurssikeskusten kehittämisen osalta tutkimus seuraa, miten naisryttäjäisyys ja sosiaalitalous luovat mahdollisuuksia naisten työllistämiseksi. Vuoden 1998 aikana on tehty asiantuntijahaastatteluja sekä valmisteltu tutkimuksen loppuraporttia, jossa tarkastellaan paikallista kehittämistä naisnäkökulmasta. Hankkeen loppuraportti ilmestyy keuhällä 1999.

Vuoden 1998 aikana viimeisteltiin kahta pohjoismaista tutkimushanketta. Hankkeessa "Paikalliskulttuurit ja aluepolitiikka Pohjoismaissa" selvitettiin Kokkolan esimerkin avulla paikalliskulttuurin ja paikallisten kehityspolkujen välistä yhteyttä tilanteessa, jossa toiminnallisten aluetasojen, globaalin, kansallisen ja paikallisen, väliset suhteet ovat murroksessa. Aiheeseen liittyvä artikkeli "Local culture, national projects and global competition - A case study of a development path and development strategy for Kokkola". ilmestyi Nordregion julkaisussa "Nordic Institutions and Regional Development in a Globalised World", Nordregio Reports 1998:2.

Toisessa pohjoismaisessa hankkeessa tarkasteltiin palvelujen saavutettavuutta Suomen perifeerisillä alueilla esimerkkitaapauksina Lestijärven ja Savukosken kunnat. Tutkimuksessa tarkasteltiin henkilökohtaisten ja yhteiskunnallisten palvelujen sekä yrityspalvelujen saatavuutta mainittujen kuntien näkökulmasta. Lisäksi tarkasteltiin sitä, kuinka kauaksi kuntalaisten on matkustettava saadakseen tarvitsemansa palvelut. Hanke oli osa laajempaa palvelujen saavutettavuutta koskevaa tutkimusta, joka toteutettiin pääasiassa Nordlandsforskninginstituutissa Norjan Bodössä. Chydenius-Instituutin lisäksi hankkeessa oli mukana Uumajan yliopiston kulttuuri- ja talousmaantieteen laitos. Hankkeen loppuraportti "Tilgjengelighet av tjenester: en undersökelse av utvalgte bygder i Nordland, Nord-Sverige og Finland" ilmestyi sarjassa NF -rapport 6/98.

Tutkimusosastolla jatkettiin ympäristötutkimusta, liikennetutkimusta, koulutustutkimusta sekä terveystaloustieteellistä tutkimusta.

Vuoden aikana viimeisteltiin Kokkolan Öjanjärven vapaa-ajankäyttöä selvittävän tutkimushankkeen loppuraporttia. Järven virkistyskäytön laajuutta, muotoja sekä merkitystä tarkasteltiin laajaan haastatteluai-neistoon nojautuen eri käyttäjien näkökulmista. Painopiste oli järven käyttäjien omissa kokemuksissa sekä mielipiteissä. Loppuraportti "Öjanjärven virkistyskäyttö ja sen taloudellinen arvottaminen" julkaistiin Chydenius-Instituutin tutkimuksia -sarjassa nro 8/1998. Virkistyskäytön taloudellisen arvon määrittelyä varten käytettiin nk. contingent valuation -menetelmää.

Kokkola oli myös kohteena vuoden 1998 aikana toteutetussa tutkimushankkeessa "Kimpakyyti energian käyttöä tehostavana sosiaalisena innovaationa". Tutkimuksessa selvitettiin Outokumpu Zinc Oy:n henkilökunnan liikkumistottumuksia selvittävän kyselyaineiston avulla työmatkaliikennettä ja ihmisten kulkutapoja. Kulkutavoista erityistar-kastelun kohteena oli kimpakyyti. Tutkimus tehtiin osana valtakunnallista LYYLI- eli

"Ympäristövaikutuksiltaan edullinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä" -tutkimusohjelmaa ja sen loppuraportti ilmestyy vuoden 1999 alkupuolella sarjoissa LYYLI-raporttisarja (nro 5) ja Chydenius-Instituutin tutkimuksia (nro 1/1999).

Koulutustutkimuksen alalta viimeisteltiin tavoite 4-ohjelmaan kuuluvaa hanketta "Pk -yritysten osaaminen ja koulutustarve entisen Vaasan läänin alueella". Tutkimuksen lähtökohtina olivat alueen tuotanto- ja yritysra-kenne sekä joustavan tuotannon ja oppivan organisaation mallit. Tutkimus perustui alueen elintarviketeollisuutta, kutomoteollisuutta, mekaanista puunjalostusteollisuutta ja metal-liteollisuuden alihankintatoimintaa käsittelevään haastatteluai-neistoon, jota analysoidaan selvitetään alueen tuotannollisten ja liike-elämän palvelujen pienten ja keskisuurten yritysten tulevaisuudennäkymiä sekä työvoiman osaamistasoa ja koulutustarvetta. Tutkimus oli osa Vaasan yliopiston tutkimuslaitoksen kanssa tehtävää yhteistyöhanketta "Koulutustarpeiden ennakointi Vaasan läänin alueella". Tutkimus valmistui vuoden 1998 aikana ja sen loppuraportti ilmestyy osana Vaasan yliopiston tutkimuslaitoksen ennakointijulkaisua keväällä 1999.

"Ammatilliset oppilaitokset ("opistot") ja ammattikorkeakoulut väylänä työelämään" on aiheena lisensiaatintutkimuksella, jota tehtiin vuoden 1998 aikana. Tutkimuksessa selvitetään ammatillisista oppilaitoksista ("opistoista") ja ammattikorkeakoulusta valmistuvien työelämäodotuksia, joita pyritään tarkastelemaan sekä opiskelijoiden elämänhistorian että työ- ja elinkeinoelämässä tapahtuneiden muutosten valossa. Tutkimuksen empiirinen aineisto on kerätty Kokkolasta. Tavoitteena on myös näitä opiskelijaryhmiä vertaamalla tuottaa tietoa ammattikorkeakoulu-uudistuksen vaikutuksista.

Chydenius-Instituutissa tehtiin myös psykologian lisensiaatintutkimusta "Moniammatillisen yhteistyön ongelmat ja kehitysmahdollisuudet haasteellisissa moniasiakkuustilanteissa".

Tutkimuksen aineistona on kahden vuosina 1993-1994 toteutetun projektikoulutuksen (Polku-projekti) pienryhmän haastattelut. Pienryhmät käsittelevät haastattelutilanteissa haasteellisia asiakastapauksia, joiden kanssa työskentelyyn on osallistunut runsaasti eri alojen ammattilaisia. Näitä tapauksia tutkimalla pienryhmät miettivät oman työnsä kehittämistä yhteistyön näkökulmasta käsin. Pääongelmana on tarkastella sitä, millaisia kuvauksia ryhmät tuottavat moniasiakkuustilanteista, ja miten nämä kuvaukset muuttuvat kahden vuoden työskentelyn aikana.

Terveystaloustieteellistä tutkimusta "Pitkäaikaishoidon tuotoksen kehittäminen ja tuottavuus" tehtiin vuoden 1998 aikana pääasiassa Michiganin yliopistossa. Tutkimuksessa selvitettiin hoidon luokittelujärjestelmiä eli RUG III (Resource Utilization Group). Projektin tavoitteena on paitsi kehittää pitkäaikaishoidon luokittelujärjestelmiä myös verrata hoitopalveluja tuottavien laitosten tuottavuutta sekä arvioida laitos- ja avohoidon tarkoituksenmukaisinta suhdetta. Tutkimusta tehdään osana terveystaloustieteen tohtorinkoulutusohjelmaa.

Vuoden aikana tehtiin EU-ohjelmien toteuttamiseen liittyvää arviointitutkimusta kolmessa hankkeessa, jotka käsittelivät "Polut yrittäjyyteen" -toimenpidekokonaisuutta, alueellisten tavoiteohjelmien toteutumista maaseutupolitiikan näkökulmasta sekä kumppanuusperiaatetta. Tavoite 3 -ohjelman toimenpidekokonaisuutta "Polut yrittäjyyteen" arvioitiin yhdessä Jyväskylän yliopiston Taloustieteellisen osaston Tutkimuskeskuksen kanssa. "Polut yrittäjyyteen" toimenpidekokonaisuuden avulla pyritään seulomaan työttömien joukosta yrittäjiksi sopivia henkilöitä ja tarjoamaan heille hyvät edellytykset yrityksen käynnistämiseen. Arviointihankkeen väliraportti "Polut yrittäjyyteen" ilmestyi

vuonna 1998 työministeriön sarjassa ESR – julkaisut nro 13.

Toisessa arviointitutkimuksessa selvitettiin alueellisten tavoiteohjelmien (2,5b ja 6) toteuttamisen käynnistymistä maaseutupolitiikan painopisteiden näkökulmasta sekä EU:n ylikansallisen aluepolitiikan ja kotimaisen maaseutupolitiikan yhtymäkohtia. Tutkimuskohteet edustivat syrjäistä maaseutua, ydinmaaseutua sekä kaupunkien läheistä maaseutua. Arviointi perustui kohdealueiden aluekehitys- ja sektoriviranomaisten, kuntien ja seutukuntien virkamiesten sekä projektien toteuttajien haastatteluihin. Vuoden aikana viimeisteltiin tutkimuksen loppuraporttia, joka tulee ilmestymään vuonna 1999 Chydenius-Instituutin tutkimuksia –sarjassa.

Kolmannessa arviointitutkimuksessa "Thematic Assessment of the Partnership Principle: Country Report Finland" selvitettiin Suomen hallinnollisen järjestelmän piirteitä sekä rakennerahasto-ohjelmien toteuttamiseksi luotua hallinto- ja päätöksentekomenettelyä kumppanuusperiaatteen näkökulmasta. Tutkimus perustui 10 asiantuntija-haastattelun sekä Suomen ja EU:n komission välisten neuvotteludokumenttien, tavoiteohjelmien seurantakomiteoiden, yhteistyöryhmien ja ohjausryhmien pöytäkirjojen analyysiin. Tutkimus oli osa Tavistock Instituten DG XVI:lle tekemää arviointia kumppanuusperiaatteesta EU:ssa. Suomea koskeva arviointitutkimus tullaan julkaisemaan vuonna 1999.

Vuoden 1998 aikana tutkimusosastolla viimeisteltiin kahta alueellista kehittämistä palvelevaa tutkimusta, jotka käsittelivät tulkevaisuudentutkimusta sekä alihankintayritysten kehittämistä. Lisäksi käynnistettiin käsityöläisyyttä käsittelevä kehittämistutkimus ja laadittiin Keski-Pohjanmaan maaseutustrategiaa.

"Kokkolanseutu vuonna 2020" – hankkeen loppuraportti ilmestyi Chydenius-Instituutin Selosteita ja katsauksia –sarjassa nro 21. Raportissa käsitellään tulevaisuudentutkimusta ja tulevaisuuteen vaikuttavia ulkoisia muutostekijöitä sekä arvioidaan Kokkolanseudun erilaisia tulevaisuudenkuvia. Raportin julkistamisen yhteydessä järjestettiin helmikuussa 1998 suurehko seminaari hankkeeseen osallistuneille asiantuntijoille.

Vuonna 1998 viimeisteltiin myös "Alihankintayritysten kehittäminen Kokkolanseudulla" –hankkeen loppuraporttia, joka ilmestyi Chydenius-Instituutin Selosteita ja katsauksia –sarjassa nro 22. Raportissa tarkastellaan elintarvike- ja kemian teollisuuden metallialihankintatoimintaa osaamisen kehittämisen näkökulmasta. Lisäksi esitetään toimenpide-ehdotuksia alihankintatoiminnan osaamiskeskittymän kehittämiseksi Kokkolanseudulla.

Vuoden 1998 lopulla käynnistyneessä tutkimushankkeessa "Käsityöläisyyden taloudelliset ja kulttuuriset merkitykset Keski-Pohjanmaalla" selvitetään käsityöläisyyden laajuutta ja luonnetta. Tavoitteena on antaa sellaista tietoa, joka edistää käsityöalan osaamista, koulutusta ja yrittämistä.

Vuoden 1998 aikana ryhdyttiin valmistelemaan Keski-Pohjanmaan maaseutustrategiaa ohjelmakaudelle 2000-2006. Strategiatyössä pohdittiin maakunnan menestymisen avaintekijöitä sekä tulevaisuuden visioita. Lähtökohtana oli vuonna 1996 Chydenius-Instituutissa tehdyn maatalousstrategian päivittäminen. Strategia laadittiin yhdessä tuottajajärjestöjen, tuottajien sekä aluekehitysviranomaisten kanssa. Keski-Pohjanmaan maaseutustrategia julkaisu ilmestyy keväällä 1999 Keski-Pohjanmaan liiton julkaisusarjassa.

Vuoden aikana ylläpidettiin myös Keski-Pohjanmaan kunta- ja seutukunta-kohtaista tietokantaa ohjelmatyön ja alueellisen kehittämisen tueksi. "Keski-Pohjanmaan tilastokatsaus 1998" julkaistiin Selosteita ja katsauksia –sarjassa nro 23.

Vuoden 1998 aikana tutkijat osallistuivat moniin kansallisiin ja kansainvälisiin seminaareihin. Chydenius-Instituutissa vieraili mm. Ewa Nowosielska Puolan Tiedeakateemiasta,

Tutkimushankkeet

Accessibility of Services

Rahoitus: Nordlandsfylkeskommun (Norrlandin maakunta), Norja

Tutkija Olli Rosenqvist ja tutkimusjohtaja Seija Virkkala

Alihankintayritysten kehittäminen Kokkolanseudulla

Toteutettiin Kokkolanseudun tavoite 2-ohjelman hankkeena

Tutkija Annikki Lampela

Ammatilliset oppilaitokset ("opistot") ja ammattikorkeakoulut väylänä työelämään. Esimerkkinä Kokkola

Rahoittaja: Suomen Kulttuurirahasto

Tutkija Eija-Mari Heikkilä

EU-ohjelmien toteuttaminen maaseutupolitiikan näkökulmasta

Rahoittaja: Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä

Tutkija Tomi Lähteenmäki ja tutkimusjohtaja Seija Virkkala

Kehitystä naisten ehdoilla - Employment Now -yhteisöaloitteen seuranta- ja kehittämistutkimus

Rahoittaja: Euroopan sosiaalirahasto, sosiaali- ja terveysministeriö, työministeriö, Etelä-Pohjanmaan liitto, Keski-Pohjanmaan liitto ja Pohjanmaan liitto

Tutkijat Pirkko Carpenter ja Minna Hämäläinen, tutkimusjohtaja Seija Virkkala

Keski-Pohjanmaan maaseutustrategia

Rahoittaja: Keski-Pohjanmaan liitto

Tutkijat Ilkka Luoto, Olli Rosenqvist ja Minna Hämäläinen

Keski-Pohjanmaan tietokannan kehittäminen
Toteutettiin Kokkolanseudun tavoite 2-ohjelman hankkeena
Kirjastos sihteeri Päivi Vuorio, tutkija Jouni Kaipainen

Kimppakyyti energian käyttöä tehostavana sosiaalisena innovaationa
Rahoittaja: kauppa- ja teollisuusministeriö
Tutkija Olli Rosenqvist

Kokkolan Öjajärven vapaa-ajankäyttö ja sen taloudellinen arvottaminen
Rahoittaja: Öjajärven säännöstely-yhtiö
Tutkija Ilkka Luoto ja tutkimusassistentti Göran Gunnar

Kokkolanseutu vuonna 2020 -skenaarioita
Toteutettiin tavoite 2 -ohjelman hankkeena
Tutkijat Kristiina Niemi ja Keijo Koukkari, tutkimusjohtaja Seija Virkkala

Kulttuurilaitosten taloudelliset vaikutukset
Rahoitus: Suomen Kuntaliitto, Opetusministeriö
Tutkija Jouni Kaipainen

Kulttuurin alueellinen käytettävyys
Rahoitus: opetusministeriö, maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä, Kunnallisalan kehittämissäätiö
Tutkija Kari Ilmonen

Käsityöläisyyden taloudelliset ja kulttuuriset merkitykset Keski-Pohjanmaalla
Toteutetaan osana Kaustisen seutukunnan tavoite 6 -ohjelmaa
Tutkija Kari Ilmonen

Local cultures, national projects and global competition
Rahoittaja: Pohjoismaiden ministerineuvosto
Tutkimusjohtaja Seija Virkkala

Maaseutu yrittämisen näyttämönä
Rahoittaja: Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä

Tutkija Heikki Susiluoma

Naisenergian hyödyntäminen maaseudun kehittämisessä - toimintatutkimus Keski-Pohjanmaan pilottilueella
Rahoittaja: Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä
Tutkija Iiris Jurvansuu

Pitkäaikaishoidon luokittelujärjestelmän kehittäminen ja tuottavuus
Rahoittaja: Suomen Akatemia, STAKES, Yrjö Jansson Säätiö
Tutkija Magnus Björkgren

Punos - kiertävän koordinoitumallin kehittäminen alueellisille naisverkostoille
Rahoittaja: Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä
Tutkija Iiris Jurvansuu

Suomalainen maaseutu ekologisten ja yksilöllisten tarpeiden tyydyttäjänä -visio 2010
Rahoittaja: Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä
Tutkija Heikki Susiluoma

Tavoite 3-ohjelman toimenpiteen "Polut yrittäjyyteen" arviointi
Rahoittaja: työministeriö, DG V
Tutkijat Jouni Kaipainen ja Petri Ruuskanen

Vaasan läänin pk-yritysten osaaminen ja koulutustarve
Tutkimus toteutettiin tavoite 4 -ohjelman hankkeena, Euroopan sosiaalirahasto, työministeriö
Tutkija Eija-Mari Heikkilä

Yrittäjyys puheina ja käytäntöinä
Rahoittaja: Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä
Tutkija Petri Ruuskanen

Thematic Assessment of the Partnership Principle: Country Report Finland
Rahoittaja: ECOTEC, DG XVI
Tutkimusjohtaja Seija Virkkala

YVEK - Yrittäjyyden ja verkostoitumisen edellytykset ja edistäminen Keski-Pohjanmaalla

YVEK on Chydenius-Instituutin ja ammattikorkeakoulun yhteistyöhanke, jonka päätarkoituksena on edistää alueen elinkeinoelämää. YVEK-hanke toteutetaan vuosina 1997-1999 Opetusministeriön ja ESR:n tuella. Hankeen kustannusarvio on ammattikorkeakoulun hallinnoima INSY-projekti mukaan lukien 8,5 Mmk.

YVEK on hankekokonaisuus, joka toimii monien yhteistyökumppaneiden kautta aktivoitujen alueen kehittämistoimia. Hankkeen päämääränä on eri osapuolien kannustaminen yrittäjyyteen ja verkostoitumiseen, tavoitteena kansainvälisille markkinoille suuntautuvan yritystoiminnan kehittäminen sekä pysyväluonteinen työllistäminen ja hyvinvoinnin lisääminen Keski-Pohjanmaalla.

YVEK jakautuu viiteen osaprojektiin ja useaan eri alaprojektiin.

Pk-yritysten ja -verkostojen kehittäminen

Projektin tavoitteena on edistää, vahvistaa ja lisätä yrittäjyyttä ja verkostoitumista Keski-Pohjanmaalla.

Useat hankkeet perustuvat Keski-Pohjanmaan pk-strategiatyössä nousseiden tärkeimpien kehittämishankkeiden työstämiseen. Vuoden 1998 aikana toteutettiin yritysyhteistyöhön ja markkinointiin liittyvä kyselytutkimus Kokkolan seudun teollisuusyrityksille, aloitettiin opiskelijavaihto-ohjelma USA:n Oregonin osavaltion yliopistojen kanssa, järjestettiin opintomatka Italiaan Friulin tuoliteollisuuteen, jossa tutustuttiin metalli- ja huonekalualojen yritysyhteistyöhön sekä sosiaali- ja terveysalan uusosuuskuntatoimintaan. Vuonna 1997 rakennettua pk-yritysverkon kannattavuusmittarijärjestelmää kehitettiin vuonna 1998 edelleen. Pk-yritysten laatutason kehittämisprojektissa (erillisellä rahoituksella) kartoitettiin 59 yritystä ja aloitettiin useita laatujärjestelmäprojekteja. Yhteistyötä Kodin Anttila Ykkönen kanssa tehostettiin siten, että

yhteistyöhön osallistuivat Pohjanmaa Osuuskunta Kätevän runsaat 40 jäsenyritystä. Käsitöiden alalla yrityksille järjestettiin lisäksi verkosto-osaamista ja tietotekniikan hyödyntämistä painottava koulutus.

Kaupun ja hallinnon alan kehittäminen

Vuoden 1998 aikana keskityttiin oppilaitosten ja työelämäyhteyksien parantamiseen muun muassa kehittämistiimitoiminnan avulla, kartoitettiin laatu- ja ympäristöjärjestelmien tunnettuutta ja tarvetta, kehitettiin kuntien elinkeinoasiamiesten ja yritysten kanssa verkostomalleja ja ongelmanratkaisutilanteita kartoittava verkostoaktivaattorihjelma, johon myös liitettiin verkostoaktivaattoreiden kehittämistä selventävä tutkimushanke. Uusosuuskuntatoimintaa muiden yritysmuotojen vaihtoehtona selvennettiin myös kysely- ja haastattelututkimuksen avulla. Kauppahuone "Chydeniuksen" hankesuunnitelma laadittiin. Alihankintapörssin toteuttamisen otti tehtäväkseen Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry.

Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen

Projekti jakaantui vanhusten kotihoidon yhteistyöprojektiin, vammaispalvelujen kehittämisprojektiin sekä sosiaali- ja terveysalan yrittäjävalmiuksien kehittämiseen. Kotihoidon yhteistyöprojektissa päätavoitteena on työskentelytapojen uudistaminen entistä asiakaslähtöisemmiksi kuvaamalla, kehittämällä ja arvioimalla yhdessä palveluprosesseja. Projektissa on yhteistyöorganisaatioita 10 ja kehittämistyötä on ollut tekemässä yli 100 ihmistä. Vammaispalvelujen kehittämisprojektin päätavoite on yhtenäinen edellä mainitun projektin kanssa. Yhteistyökumppaneita projektissa on 13 ja kehittämistyössä mukana yli 50 ihmistä. Sosiaali- ja terveysalan yrittäjävalmiuksien kehittämisprojektissa yhteistyötä sosiaali- ja terveysalan yrittäjien kanssa on lisätty sekä kartoitettu heidän koulutustarpeitaan.

Ammatillisen koulutuksen kehittäminen

Kevään 1998 aikana Kokkolan ammattiopistolaitoksen seitsemän alakohtaisen kehittämistiimin kanssa jatkettiin vuonna 1997 aloitettua konsultointi- ja neuvontatyötä. Tiimeille järjestettiin lisäksi yhteinen koulutustilaisuus ja pohdittiin yhdessä tulevaisuuden ammattikuvia. Opettajille ja yrityksille tiedotettiin II asteen oppilaitosten työssä oppimiskasojen organisoinnista ja roolista.

Muut hankkeet

Vuoden 1998 aikana kehitettiin riskirahoitusyhtiön toimintamahdollisuuksia, työstettiin

Keski-Pohjanmaan teknologiastrategiaa yhdessä yli 100 keskipohjalaisen kanssa, suunniteltiin pk-yritysten vienti- ja markkinointiosaamisen kehittämishanke ja koottiin Keski-Pohjanmaa –osaava maakunta –artikkeli/kuvateos. YVEK-projektille laadittiin lisäksi oma, sisäinen laatujärjestelmä, jossa hyödynnettiin pk-yritysten kannattavuusmittareissa testattua tärkeys/suoriutumisen –analyysia. Yritysyhteistyön vahvistamiseksi ryhdyttiin järjestämään yhteistyöiltoja ”Yritys-Ilkkamia” elektroniikka - ja metallialalle. Keski-Pohjanmaa ammattikorkeakoulussa kokeiltiin menestyksellisesti yrittäjien käyttämistä kouluttajina.

ANDERS CHYDENIUS KOKKOLANSEUDUN VETOVOIMATEKIJÄNÄ

Hankkeen tarkoituksena on ollut mm. lisätä tietoisuutta Chydeniuksesta ja hänen aika-kaudestaan ja luoda uusia muotoja, joiden avulla Chydenius voisi lisätä seudun vetovoimaisuutta. Hanke, joka päättyi toukokuussa 1998, sai rahoitusta EU:n rakennerrahaston tavoite 2-ohjelmasta.

Julkaisutoiminta suuntautui sekä painettuun että verkkojulkaisemiseen. Chydeniuksen maisterinväitöskirjasta *Americanska Näfverbåtar* julkaistiin yhteistyökumppanin kanssa faksimilepainos kesäkuussa 1998. Chydenius- www-sivut saivat uuden ulkoasun, ja sivuilla julkaistiin runsaasti uutta aineistoa. Chydeniuksen keskeisten kirjoitusten siirtämistä digitaaliseen muotoon jatkettiin, samoin kuva-aineiston digitalisointia.

Yhteistyössä K.H.Renlundin museon ja Pietarisaaren kaupunginmuseon kanssa toteutettiin näyttely ja koululaisille suunnattu tapahtuma, joka kertoo kahden merkittävän laivanvarustajasuvun, Kokkolan Roosien ja Pietar-

saaren Malmien kautta näiden kaupunkien elämästä 1700-luvulla ja 1800-luvun alkupuolella sekä Anders Chydeniuksesta, merkittävästä porvariston taustavaikuttajasta. Aineistosta laadittiin myös www-sivut.

Paikallinen yrittäjä toi markkinoille Chydeniukseen liittyvän keramiikkasarja, jonka suunnitteluun ja oheismateriaalin toimittamiseen projekti osallistui.

Projekti osallistui myös Kronoby folkhögskolanin hankkeeseen, jonka puitteissa valmistettiin aito ”Chydeniuksen” tuohikanootti hänen maisterinväitöskirjansa pohjalta.

Yhteistyökumppanin kanssa kehitettiin ”Kokkolanseudun kulttuuriin ja historiaan pohjautuva matkailupalvelujen kehittämishanke” -nimistä hanketta, joka käynnistyi syyskuussa 1999. Sen tarkoituksena on luoda historiaan ja perinteeseen (mm. Chydeniukseen) liittyviä matkailutuotteita.

JULKAISUT

Chydenius-Instituutin henkilökunnan julkaisut vuonna 1998

Chydenius-Instituutin tutkimuksia

- Olli Luukkainen ja Tuija Toivola (toim.) Yrittäjyyskasvatus - mitä se voi olla? : esimerkkejä yrittäjyyskasvatuksen toteutuksesta eri kouluasteilla. Chydenius-Instituutin tutkimuksia 1/1998.
- Heikki Susiluoma, Yrittäjäksi maalle : maaseudun näyttämöt kaupungista muuttaneiden kokemina. Chydenius-Instituutin tutkimuksia 2/1998.
- Mikko Alasaarela, Verkottuneen pk-yrityksen tuloksellisuuden mittaaminen : case KO-ME-SA. Chydenius-Instituutin tutkimuksia 3/1998.
- Anne Lehtovirta - Raisa Sieppi - Anne Martikainen - Sirpa Ääri-Vähäkylä, LVP - Lukemaan Viittomisen Perusteella. Osa II. Chydenius-Instituutin tutkimuksia 4/1998.
- Eila Aarnos, Oppilas oman itsekontrollinsa rakentajana. Chydenius-Instituutin tutkimuksia 5/1998.
- Marja-Liisa Tenhunen, Auktorisoidun tili-toimiston yrittäjyys ja koulutustarpeet. Chydenius-Instituutin tutkimuksia 6/1998.
- Kari Ristimäki, Yrittäjyyskasvatus Kokkolan kouluissa : tutkimus opettajien yrittäjyysasenteista ja -arvoista. Chydenius-Instituutin tutkimuksia 7/1998.
- Ilkka Luoto, Öjanjärven virkistyskäyttö ja sen taloudellinen arvottaminen. Chydenius-Instituutin tutkimuksia 8/1998.

- Juhani Aaltola ja Eila Aarnos (toim.) Teorian, käytännön ja ihmisten yhteys : opetusmuotojen kehittäminen luokanopettajien aikuiskoulutuksessa. Chydenius-Instituutin tutkimuksia 9/1998..

Selosteita ja katsauksia

- Kristiina Niemi, Keijo Koukkari, Seija Virkkala, Kokkolanseutu vuonna 2020 : lähtökohtia tulevaisuuden tekemiselle. Selosteita ja katsauksia nro 21.
- Annikki Lampela, Alihankintayrityksien kehittäminen Kokkolanseudulla. Selosteita ja katsauksia nro 22.
- Keski-Pohjanmaan tilastokatsaus 1998. Selosteita ja katsauksia nro 23.
- Seija Virkkala ja Päivi Vuorio (toim.) Tieto ja alue : Chydenius-Instituutin kannatusyhdistyksen 20 -vuotisjuhlaseminaari 6.3.1998. Selosteita ja katsauksia nro 24.
- Esko Alasaarela, Keski-Pohjanmaan tulevaisuuden visiot. Selosteita ja katsauksia nro 25.
- Esko Alasaarela, Mikko Viitasalo, Anna Maria Alasaarela (toim.) Keski-Pohjanmaa - osaava maakunta. Selosteita ja katsauksia nro 26.
- Jaana Laitinen (toim.) Englanninkielinen opetus Kokkolassa : käsikirja opettajille, päättäjille ja vanhemmille. Selosteita ja katsauksia nro 27.

Muita henkilökunnan julkaisuja

Monografiat

- Juha Hakala, Opinnäyte luovasti : kehittämis- ja tutkimustyön opas. - Helsinki : Gaudeamus , 1998
- Kari Ilmonen, Kulttuuri alueen käyttövarama : kulttuuripolitiikan hallitsevat ja marginaaliset diskurssit Keski-Pohjanmaalla. Joensuun yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja nro 32
- Cecilie Høj Anvik, Ole-Martin Elvehøj, Åge Mariussen, Örjan Pettersson, Olli Rosenqvist, Erik Sondell, Seija Virkkala, Ulf Wiberg, Tilgjengelighet av tjenester : en undersøkelse av utvalgte bygder i Nordland, Nord-Sverige og Finland. NF-rapport nr 6/98.
- Juha Heinonen ja Petri Ruuskanen, Polut yrittäjyyteen. ESR-julkaisut nro 13.
- Raine Valli, Koulun alkoholikasvatus keskioluen vähittäismyynnin vapautuessa. Acta Universitatis Lapponiensis nro 16.

Artikkelit

- Juhani Aaltola, Oppiminen, tieto ja todellisuus. Teoksessa Tulevaisuuden tekijät : uuden opettajuuden mahdollisuudet / Olli Luukkainen (toim.), s. 43-65.
- Juhani Aaltola, Tiede kasvattajana : tieteen ideaalit, kriittisyys ja vastuu. Teoksessa Missä tieto ja taito kohtaavat : PD-ohjelma ammatillisen ja persoonallisen kehityksen tukijana / Eija Haapanen ja Erika Löfström (toim.) - Vantaa : Helsingin yliopisto, 1998. Helsingin yliopiston Vantaan täydennyskoulutuslaitoksen julkaisuja ; 15. S. 32-44.

- Ulf-Peter Granö, Planera harvköpet efter behovet / Ulf-Peter Granö. - // LOA (1998): 2, 66-69
- Ulf-Peter Granö, Noggrann upptagning ger mindre skador på potatis. LOA (1998): 8, 314-317
- Ulf-Peter Granö Lantbruksutställningen i Uleåborg. LOA (1998): 8, 333-334.
- Ulf-Peter Granö Nya Case CX nu i Finland. LOA (1998) : 9, 377-379.
- Ulf-Peter Granö KoneKilleri och ergonomin. LOA (1998) : 11, 435-438
- Ulf-Peter Granö Case CX-traktorn kommer. Landsbygdens Folk (1998) : 36, 8
- Ulf-Peter Granö Det regnade också i England. Landsbygdens Folk (1998) : 37, 6
- Juha Hakala, Kuinka opinnäytteen prosessia hallitaan. Teoksessa Tiedeyhteisön tuli / Hannakaisa Kumpula, Merja Vanhala (toim.). Oulun yliopiston opintotoimiston julkaisuja. Dialogeja ; 1. S. 165-189.
- Juha Hakala, Telekommunikaation tarvintana on teknostressi. Aamulehti ; 13.9.1998
- Kari Ilmonen, Kulturens nyttodimensioner och verksamhetsförutsättningar i dominerande och marginella diskurser. Nordisk Kulturpolitisk Tidskrift 1998/1, s. 85-101.
- Kari Ilmonen ja Jouni Kaipainen, Lohtajan musiikkijuhlat tutkimuksen valossa. Teoksessa Lohtajan kirkkomusiikkijuhlat 20 vuotta / Kaija Aromaa, Mikko Himanka ja Tarja Luikku (toim.), s. 101-104.
- Kari Ilmonen, Reunamerkitöjä taiteen tehtävistä. Teoksessa Niin että maailma raikaa, s. 5-8.

- Ilkka Luoto, Kamppailua kulttuurin kentillä. Sanat-skrivet 1998
- Petri Leinonen ja Heikki Susiluoma, Hampurilaiskulttuurin ja vegaaniuden välissä on tilaa. Maaseudun tulevaisuus 17.2.1998
- Heikki Susiluoma, Maaseutu kaupungista muuttaneiden kokemana. Maaseudun tulevaisuus 82 (1998) : 91, 2
- Raine Valli, Koulun alkoholiopetus kaipaa raikastusta. Opettaja (1998) : 15-16, 34-35
- Raine Valli, Förändringar i ungdomarnas alkoholvanor när mellanölet släpptes fritt - fallet Jakobstad. Nordisk alkohol- & narkotikatidskrift 15 (1998) : 3, 168-175
- Raine Valli, Koulun alkoholiopetuksen kulmakivet. Liikunnanopettaja (1998) : 5, 9-10
- Seija Virkkala, Local culture, national projects and global competition : a case study of a development path and development strategy for Kokkola. Teoksessa Nordic Institutions and Regional Development in a Globalized World / Åge Mariussen (ed.). Nordregio report ; 2/1998, s. 45-80.

HENKILÖKUNTA

Hallinto

Johtaja Mikko Viitasalo
Osastosihteeri Sonja Granberg
Toimistosihteeri/puhelunvälittäjä Maria Engberg
Kirjastosihteeri Päivi Vuorio
Toimistosihteeri Katja Lukkarila (1.3. alkaen)
Kirjastoavustaja Sointu Harju (10.2. saakka)
Kurssisihteeri Anne Timberg
(yhteinen Täydennyskoulutuksen kanssa)
Toimistosihteeri Tarja Louhivuori
(14.9. alkaen)
ATK-suunnittelija Erkki Kuoppala
Vahtimestari Kari Hirvinen
Vahtimestari Asko Niskala
Vahtimestari Raimo Ahola (7.9. – 1.12.)

Avoim yliopisto

Koulutuspäällikkö Teija Rosenqvist
Suunnittelija Sanna Virolainen (vv. 1.10. – 22.12.)
Suunnittelija Päivikki Vuoti
Suunnittelija Liisa Pesonen
(vs. 1.10. – 31.12.)
Yliopistonopettaja Pekka Matilainen
(3.8. alkaen)
Toimistosihteeri Seija Hietanen
Toimistosihteeri Ann-Christin Kurtén
Toimistosihteeri Tarja Louhivuori
(13.9. saakka)
Toimistosihteeri Riitta Kangasluoma
(10.8. alkaen)
Kurssisihteeri Sari Paajanen (30.6. saakka)
Harjoittelija/kurssisihteeri Kati Peltola (harjoittelijana 22.4. – 30.6. ja 1. – 16.8., kurssisihteerinä 17.8. – 16.9.)

Opettajankoulutus

Professori Juhani Aaltola
Erikoistutkija Leila Aarnos
Yliassistentti Juha Hakala (vv. 1.1. – 31.12.98)
Yliopistonopettaja/kurssinjohtaja Marjaana Leivo
Yliopistonopettaja Riitta Jalkanen
Yliopistonopettaja Anu Junes-Kähkölä (31.7. saakka)
Yliopistonopettaja Raine Valli

Yliopistonopettaja Marketta Widjeskog
Tuntiopettaja Jukka Ylimäki
Amanuenssi Anne Erkkilä
(vv. 1.1. – 31.12.98)
Assistentti Leena Isosomppi (31.7. saakka)
Assistentti Kirsi Siekinen (1.8. alkaen)
Osastosihteeri Marjaana Pihlajamaa
Toimistosihteeri Irma Unkuri
Toimistosihteeri Oili Uusitalo
(vv. 1.4. alkaen)
Toimistosihteeri Mervi Laasanen
(16.2. – 16.8.)
Toimistosihteeri Leila Haapakoski
(1.9. alkaen)

Täydennyskoulutus

Koulutuspäällikkö Virpi-Liisa Kykyri
Koulutuspäällikkö Riitta Strömmer
Projektipäällikkö Juha Hakala
Erikoisuunnittelija Kari Kiviniemi
Erikoisuunnittelija Anne Niemelä (vv. 1.1. – 31.10., osa-aikainen 2.11. alkaen)
Suunnittelija Leena Isosomppi (osa-aikainen 1.8. – 31.10., kokoaikainen 1.11. alkaen)
Suunnittelija Ulf-Peter Granö
Suunnittelija Pentti Impiö
Suunnittelija Liisa Pesonen
(31.10.98 saakka)
Suunnittelija Tarja Peuranto (1.3. alkaen)
Suunnittelija Heikki Pusa (5.10. alkaen)
Suunnittelija Arja Ränkä-Räisänen
Suunnittelija Eveliina Seikkula
Suunnittelija Tiina Sivonen (20.5.98 alkaen)
Suunnittelija Petri Sutinen (2.4. – 6.10.)
Suunnittelija Kari Urpilainen (1.6. alkaen, osa-aikainen)
Tutkimusasiainmies Ani Ruusila
Yliopistonopettaja Minna Herlevi
(1.1. – 15.2.)
Projektisihteeri Sirpa Erkkilä (osa-aikainen 1.10 – 31.12.)
Kurssisihteeri Merja Hanhisalo
Kurssisihteeri Kaija Huttula
Kurssisihteeri Marjatta Kuutsa
Kurssisihteeri Tiina Leppänen
Kurssisihteeri Anne Timberg
Toimistosihteeri Sointu Harju (11.2. alkaen)
Mikrotukihenkilö Timo Pulkkinen
Harjoittelija Henry Lamu (18.5. – 18.6.)

Tutkimus

Tutkimusjohtaja Virkkala Seija
Tutkija Björkgren Magnus
Tutkija Carpenter Pirkko
Tutkija Heikkilä Eija-Mari (31.7. saakka)
Tutkija Ilmonen Kari
Tutkija Jurvansuu Iiris (14.2. saakka)
Tutkija Kaipainen Jouni
Tutkija Luoto Ilkka
Tutkija Lähteenmäki Tomi (31.1. saakka)
Tutkija Niemi Kristiina (14.2. saakka)
Tutkija Rosenqvist Olli
Tutkija Ruuskanen Petri (30.4. saakka)
Tutkija Susiluoma Heikki
Tutkimusassistentti Hämäläinen Minna
(8.12. saakka)
Tutkimusapulainen Gunnar Göran
(31.1. saakka)
Toimistosihteeri Haapakoski Leila
(31.8. saakka)
Toimistosihteeri Hihnala Leila (1.9. lähtien)
Osastosihteeri Mäki Marita

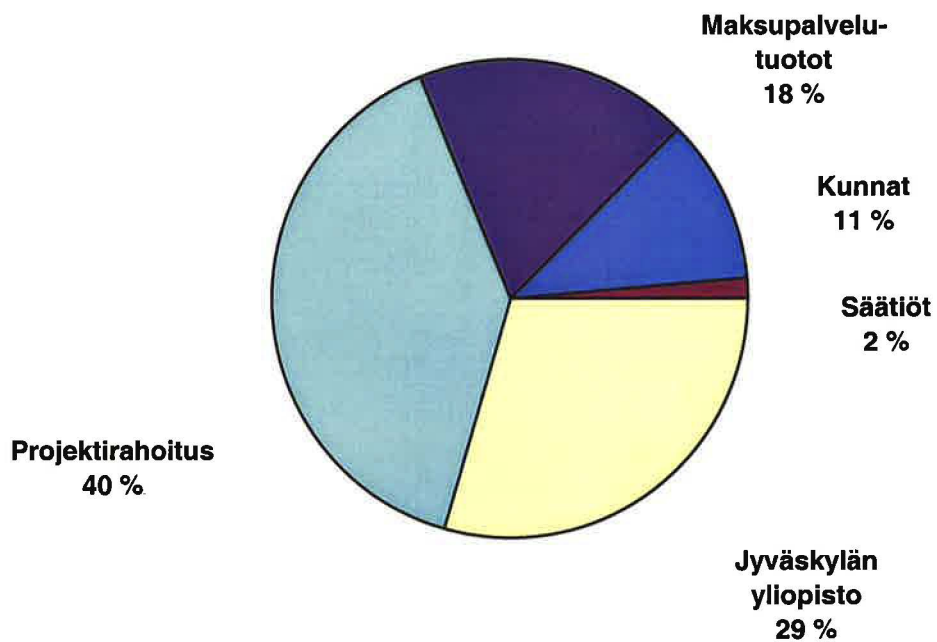
YVEK

Tutkimusjohtaja Esko Alasaarela
Erikoissuunnittelija Tarja Halkosaari
(osa-aikainen)
Erikoissuunnittelija Marja-Liisa Hiironen
Erikoissuunnittelija Sirkka-Liisa Karttunen
(1.8. alkaen, osa-aikainen)
Erikoissuunnittelija Keijo Koukkari
(31.7.98 saakka)
Erikoissuunnittelija Tuija Nissilä (1.6. alkaen)
Erikoissuunnittelija Pekka Nokso-Koivisto
(osa-aikainen)
Koulutussuunnittelija Jaana Vähämaa
(31.7.98 saakka)
Fysioterapeutti Pia Wiklund (1.1. – 31.5. ja
15.10 – 31.12.)
Projektisihteeri Sauli Kekäläinen
(1.10. alkaen, osa-aikainen)
Projektisihteeri Minna Sirén (12.2. – 11.4.)
Kurssisihteeri Tiina Leppänen (yhteinen Täy-
dennyskoulutuksen kanssa)
Toimistosihteeri Sari Hakalax
(12.10. – 31.12., osa-aikainen)
Julkaisusihteeri Anna-Maria Alasaarela
(1. – 31.7.)

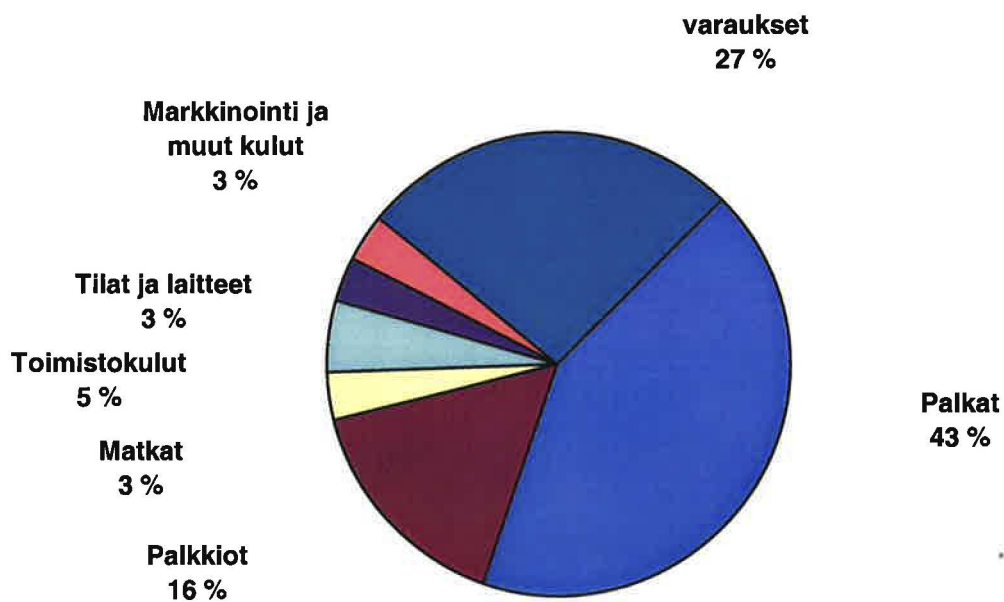
Chydenius-Instituutin tulot vuonna 1998

Tulot	1000 mk	%-osuus
Kunnat	2888	11 %
Säätiöt	400	2 %
Jyväskylän yliopisto	7646	29 %
Projektirahoitus	10351	40 %
Maksupalvelutuotot	4832	18 %
Yhteensä	26117	100 %

Chydenius-Instituutin menot vuonna 1998

Menot	1000 mk	%-osuus
Palkat	11148	43 %
Palkkiot ja yrityspalkkiot	4143	16 %
Matkat	852	3 %
Toimistokulut	1355	5 %
Tila- ja laitevuokrat	780	3 %
Markkinointi ja muut kulut	894	3 %
Toiminnalliset varaukset	6945	27 %
Yhteensä	26117	100 %

Koulutustilastoja 1998

	Opiskelijoita
Luokanopettajien aikuiskoulutus	113
Täydennyskoulutus	
OKAY	1662
TYKE	889
Avoin yliopisto	1554
Yhteensä	4218
Suoritettut tutkinnot	
• KM-tutkinto/vastaavat opinnot	43
• Lisensiaatin tutkinto	1
• Tohtorin tutkinto	2
Tutkimus	
• tutkimusprojekteja	34
• julkaisuja	16
Suoritettut arvosanat (avoin yliopisto)	
• approbatur	176
• cum laude	31
• laudatur	6